

120/A-35
Eng

SARDAR PATEL UNIVERSITY

B.Sc.SEM-II (NC)

25th March 2019 , Monday

02:00 pm to 04:00 pm

US02CMTH01

(Analytic Solid Geometry)

Maximum Marks: 70

Q.1 Choose the correct option in the following questions, mention the correct option in the answerbook. [10]

- (1) Cylinder has ..... vertex.
(a) only one (b) finitely many (c) no (d) infinitely many
- (2) Vertex of second degree homogeneous equation of cone is .....
(a) not possible (b) (1, 2, 3) (c) (α, β, γ) (d) (0, 0, 0)
- (3) In the sphere the coefficients of xy , yz and zx are .....
(a) zero (b) one (c) not equal (d) equal
- (4) Intersection of surface with xz - plane gives .....
(a) xy - trace (b) x - intercept (c) section by xy - plane (d) xz - trace
- (5) The major axis of the surface $-\frac{x^2}{25} + \frac{y^2}{9} + \frac{z^2}{16} = 1$ is .....
(a) x (b) y (c) z (d) non of these
- (6) The surface $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1$ represents a .....
(a) ellipse (b) sphere (c) ellipsoid (d) elliptic hyperboloid
- (7) Given fixed curve in the cone is called .....
(a) generator (b) circle (c) vertex (d) guiding curve
- (8) center of the sphere $x^2 + y^2 + z^2 + -6x + 8y - 10z + 1 = 0$ is .....
(a) (3, -4, 5) (b) (-3, 4, -5) (c) (-6, 8, -10) (d) (6, -8, 10)
- (9) Reciprocal of reciprocal cone of given cone is .....
(a) sphere (b) given cone (c) line (d) cylinder
- (10) Sphere $x^2 + y^2 + z^2 + 6x - 8y - 4z = 0$ is passing through the point .....
(a) (-3, 4, 2) (b) (-6, 8, 4) (c) (0, 0, 1) (d) (1, 2, 3)

Q.2 Answer the following in short [Attempt any ten]: [20]

- (1) Show that $Ax^2 + By^2 + Cz^2 = D$ represents an ellipsoid if no coefficients are negative and $D > 0$.
- (2) Describe the surface given by $\theta = 0$.
- (3) Identify the surface $4x^2 - 16y^2 + z^2 = 16$ also find its trace.
- (4) Define Cylinder and Right circular cylinder.
- (5) Plot the point. $(2, \pi/4, -3)$.
- (6) Define generator of cylinder and axis of cylinder.
- (7) Define Tangent line and Tangent plane to the cone. [PTO]

- (8) Find the centre and radius of the sphere $2x^2 + 2y^2 + 2z^2 - 2x + 4y - 6z + 5 = 0$.
- (9) Define reciprocal cone.
- (10) Find the equations of the tangent plane and the normal line to the sphere $x^2 + y^2 + z^2 + 2x + 4y + 6z - 24 = 0$ at $(1, 1, 2)$.
- (11) Find equation of sphere with centre at $(2, -1, 0)$ and passing through $(1, -1, 2)$.
- (12) Find the equation of cone with vertex at the origin and which passes through the curve $ax^2 + by^2 = 2z$; $lx + my + nz = p$.

Q.3

- (a) Prove that the circles [5]
 $x^2 + y^2 + z^2 - 2x + 3y + 4z - 5 = 0$; $5y + 6z + 1 = 0$ and
 $x^2 + y^2 + z^2 - 3x - 4y + 5z - 6 = 0$; $x + 2y - 7z = 0$.
 lie on the same sphere and find its equation.
- (b) Find the equation of the spheres which pass through the given circle [5]
 $x^2 + y^2 + z^2 - 4x - y + 3z + 12 = 0$; $2x + 3y - 7z = 10$ and touch the plane
 $x - 2y + 2z = 1$.

OR

Q.3

- (c) Let two spheres be given by [5]
 $S_1 \equiv x^2 + y^2 + z^2 + 2u_1x + 2v_1y + 2w_1z + d_1 = 0$,
 $S_2 \equiv x^2 + y^2 + z^2 + 2u_2x + 2v_2y + 2w_2z + d_2 = 0$. Prove that
 $S_1 + \lambda S_2 = 0$, where $\lambda \in \mathbb{R}$, $\lambda \neq -1$, represents a family of spheres
 passing through the intersection of the spheres $S_1 = 0$ and $S_2 = 0$.
- (d) Find the equation of the sphere through the circle $x^2 + y^2 + z^2 + 2x + 6y - 4z - 11 = 0$; $x^2 + y^2 + z^2 + 4x - 8y + 12z + 17 = 0$ and through [5]
 the centre of one of the two given spheres.

Q.4

- (a) By a proper choice of axes, Show that the Cartesian coordinates [5]
 (x, y, z) of a point can be expressed in terms of spherical polar coordinates
 (ρ, θ, ϕ) as $x = \rho \sin \phi \cos \theta$, $y = \rho \sin \phi \sin \theta$, $z = \rho \cos \phi$.
- (b) Identify, describe and sketch the surface $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1$. [5]

OR

Q.4

- (c) Find jacobian of $x = \rho \sin \phi \cos \theta$, $y = \rho \sin \phi \sin \theta$, $z = \rho \cos \phi$. [5]

- (d) Identify, describe and sketch the surface $\frac{x^2}{9} - \frac{y^2}{16} + \frac{z^2}{9} - 1 = 0$. [5]

Q.5

- (a) Find a necessary and sufficient condition that the general equation of second degree may represent a cone. [6]

- (b) Find the equation of cone whose vertex is (α, β, γ) and base $ax^2 + by^2 = 1; z = 0$. [4]

OR

Q.5

- (c) If the section of a cone whose vertex is P and guiding curve the ellipse $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1; z = 0$ by the plane $x=0$ is a rectangular hyperbola. Show that the locus of P is $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2 + z^2}{b^2} = 1$. [6]

- (d) Find the equation of the cone whose vertex is at the origin. [4]

Q.6

- (a) Find the equation of the cylinder whose generators intersect the conic $ax^2 + 2hxy + by^2 + 2gx + 2fy + c = 0, z = 0$ and are parallel to the line $\frac{x}{l} = \frac{y}{m} = \frac{z}{n}$. [5]
- (b) Prove that the reciprocal cone of the reciprocal cone is the cone it self. [5]

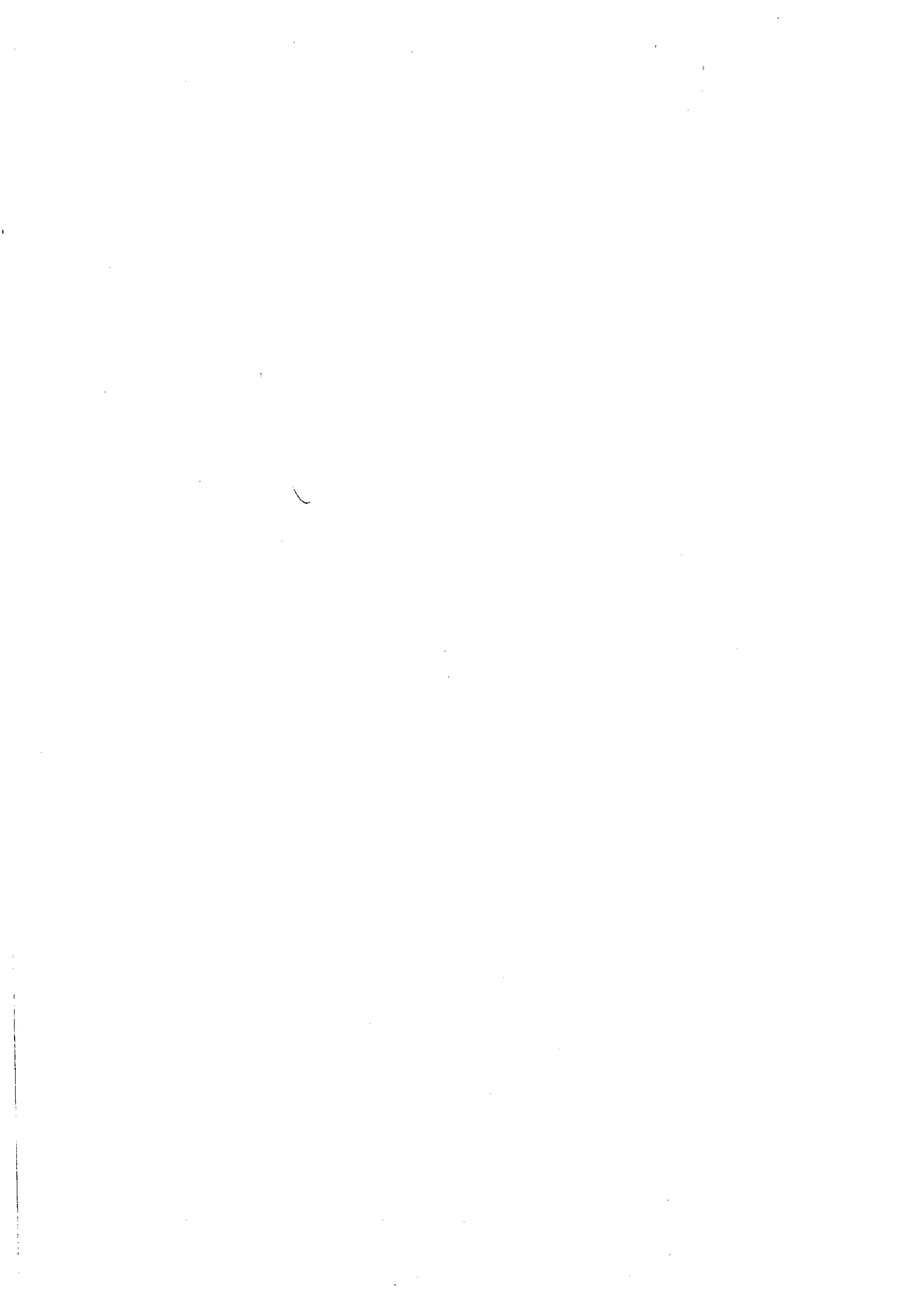
OR

Q.6

- (c) Find the equation of the cylinder whose generators are parallel to the line $\frac{x}{1} = -\frac{y}{2} = \frac{z}{3}$ and whose guiding curve is the ellipse $x^2 + 2y^2 = 1, z = 0$. [5]
- (d) Find the equation of the right circular cylinder whose axis is the line $\frac{x - \alpha}{l} = \frac{y - \beta}{m} = \frac{z - \gamma}{n}$, and whose radius is r. [5]

— X —
③

③

SEAT No. 120/A-35

સરદાર પટેલ વિશ્વ વિદ્યાલય
બી. એસ. સી. સેમ -II (NC)
માર્ચ ૨૦૧૮, સોમવાર
૦૨:૦૦ થી ૦૪: ૦૦ PM
US02CMTH01
(એનાલિટીક સોલ્વીડ જ્યોમિટ્રી)

કુલ ગુણ: ૭૦

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોમાં ખરો વિકલ્પ પસંદ કરીને તે વિકલ્પને તમારી ઉત્તરવાહીમાં લખો.

[10]

- (1) નળાકાર ને ..... શિરોબિંદુ હોય છે.
(a) એક જ (b) સીમિતી (c) એક પણ નહીં (d) અસખ્ય
- (2) શંકુ ના દ્વિવધાત સમપરીમાણીય સમીકરણ નું શિરોબિંદુ ..... છે.
(a) અશક્ય (b) (1, 2, 3) (c) (α, β, γ) (d) (0, 0, 0)
- (3) ગોલક માં xy, yz અને zx ના સહગુણકો ..... હોય.
(a) શૂન્ય (b) એક (c) જુદા (d) સરખા
- (4) xz- સમતલ અને સરફેસ નો છેદ ..... થાય.
(a) xy -ટ્રેસ (trace) (b) x- ઈન્ટરસેપ્ટ (intercept)
(c) xy- સમતલ નો છેદ (d) xz -ટ્રેસ (trace)
- (5) સરફેસ $-\frac{x^2}{25} + \frac{y^2}{9} + \frac{z^2}{16} = 1$ ની મુખ્ય અક્ષ .....
(a) x (b) y (c) z (d) એક પણ નહીં
- (6) આપેલ સરફેસ $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1$ એ ..... દર્શાવે છે.
(a) ઉપવલય (b) ગોલક (c) એલિપ્સોઈડ (d) એલિપ્ટિક હાઈપરબોલોઈડ
- (7) શંકુ મા સ્થિર વક્ર ને ..... કહેવાય.
(a) સર્જક રેખા (b) વર્તુળ (c) શિરોબિંદુ (d) ગાર્ડિંગ વક્ર
- (8) ગોલક $x^2 + y^2 + z^2 + -6x + 8y - 10z + 1 = 0$ નું કેન્દ્ર ..... છે.
(a) (3, -4, 5) (b) (-3, 4, -5) (c) (-6, 8, -10) (d) (6, -8, 10)
- (9) વ્યસ્ત શંકુ નો વ્યસ્ત ..... થાય.
(a) ગોલક (b) શંકુ (c) રેખા (d) નળાકાર
- (10) ગોલક $x^2 + y^2 + z^2 + 6x - 8y - 4z = 0$ એ ..... બિંદુ માથી પસાર થશે.
(a) (-3, 4, 2) (b) (-6, 8, 4) (c) (0, 0, 1) (d) (1, 2, 3)

Q.2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. [ગમે તે દસ]

[20]

- (1) જો કોઈપણ સહગુણક ઋણાત્મક ન હોઈ અને $D > 0$ તો બતાવો કે $Ax^2 + By^2 + Cz^2 = D$ એ એલિપ્સોઈડ છે.
- (2) સરફેસ $\theta = 0$ ને સમજાવો.
- (3) આપેલ સરફેસ $4x^2 - 16y^2 + z^2 = 16$ ને ઓળખો અને તેનો ટ્રેસ શોધો.
- (4) નળાકાર અને રાઈટ સરક્યુલર નળાકાર ની વ્યાખ્યા આપો.
- (5) આપેલ બિન્દુ $(2, \pi/4, -3)$ ને આલેખો.

[PTO]

- (6) નળાકાર ની સર્જક રેખા અને અક્ષ ની વ્યાખ્યા આપો.
 (7) શંકુ ની સ્પર્શક રેખા અને સ્પર્શક સમતલ ને વ્યાખ્યાયીત કરો.
 (8) આપેલ ગોલક $2x^2 + 2y^2 + 2z^2 - 2x + 4y - 6z + 5 = 0$ નું કેન્દ્ર અને ત્રિજ્યા શોધો.
 (9) વ્યસ્ત શંકુ ની વ્યાખ્યા આપો.
 (10) ગોલક $x^2 + y^2 + z^2 + 2x + 4y + 6z - 24 = 0$ નું બિન્દુ $(1, 1, 2)$ આગળ અવિલંબ તલ અને સ્પર્શક સમતલ નું સમીકરણ મેળવો.
 (11) જે ગોલક નું કેન્દ્ર $(2, -1, 0)$ હોઈ અને તે બિન્દુ $(1, -1, 2)$ માથી પસાર થતું હોઈ તેનું સમીકરણ શોધો.
 (12) જે શંકુ નું શિરોબિંદુ ઉગમ બિન્દુ હોય અને તે વક્ર $ax^2 + by^2 = 2z$; $lx + my + nz = p$ માથી પસાર થાતો હોય તેનું સમીકરણ શોધો.

Q.3

- (a) સાબિત કરો કે વર્તુળો [5]
 $x^2 + y^2 + z^2 - 2x + 3y + 4z - 5 = 0$; $5y + 6z + 1 = 0$ અને
 $x^2 + y^2 + z^2 - 3x - 4y + 5z - 6 = 0$; $x + 2y - 7z = 0$
 એકજ ગોલક પર આવેલા છે અને તેનું સમીકરણ શોધો.
 (b) એવા ગોલક નું સમીકરણ શોધો કે જે આપેલા વર્તુળ [5]
 $x^2 + y^2 + z^2 - 4x - y + 3z + 12 = 0$; $2x + 3y - 7z = 10$ માથી પસાર થાઈ અને સમતલ $x - 2y + 2z = 1$ ને સ્પર્શ કરે .

OR

Q.3

- (c) બે ગોલક ના સમીકરણ [5]
 $S_1 \equiv x^2 + y^2 + z^2 + 2u_1x + 2v_1y + 2w_1z + d_1 = 0$,
 $S_2 \equiv x^2 + y^2 + z^2 + 2u_2x + 2v_2y + 2w_2z + d_2 = 0$ આપેલ છે. સાબિત કરો કે
 $S_1 + \lambda S_2 = 0$, જ્યાં $\lambda \in \mathbb{R}$, $\lambda \neq -1$, એ એવા ગોલકો નો સમૂહ દર્શાવે છે કે જે બે ગોલકો
 $S_1 = 0$ $S_2 = 0$ ના છેદ માથી પસાર થાઈ છે.
 (d) એવા ગોલક નું સમીકરણ શોધો કે જે આપેલા વર્તુળ
 $x^2 + y^2 + z^2 + 2x + 6y - 4z - 11 = 0$; $x^2 + y^2 + z^2 + 4x - 8y + 12z + 17 = 0$
 માથી પસાર થાઈ અને આપેલા બે ગોલકો માથી કોઈ એક ના કેન્દ્ર માથી પસાર થાઈ. [5]

Q.4

- (a) યોગ્ય અક્ષ પસંદ કરીને બતાવો કે બિંદુ ના કાર્ટેઝિયન યામ (x, y, z) ને સ્ફિયરીકલ પોલર યામ (ρ, θ, ϕ) માં પોલર યામો $x = \rho \sin \phi \cos \theta$, $y = \rho \sin \phi \sin \theta$, $z = \rho \cos \phi$ વાપરી ને રજૂ કરી શકાય. [5]

- (b) આપેલ સરફેસ $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1$ ને ઓળખો, સમજાવો અને તેની આકૃતિ દોરો. [5]

OR

Q.4

- (c) $x = \rho \sin \phi \cos \theta$, $y = \rho \sin \phi \sin \theta$, $z = \rho \cos \phi$ નો જેકોબિયન શોધો. [5]

(d) આપેલ સરફેસ $\frac{x^2}{9} - \frac{y^2}{16} + \frac{z^2}{9} - 1 = 0$. ને ઓળખો, સમજાવો અને તેની આકૃતિ દોરો. [5]

Q.5

(a) જનરલ દ્વિવધાત સમીકરણ એ શંકુ દર્શાવે તેની આવશ્યક અને પર્યાપ્ત શરત શોધો. [6]

(b) એવા શંકુ નું સમીકરણ શોધો કે જેનું શિરોબિંદુ (α, β, γ) હોય અને બેજ વક્ર $ax^2 + by^2 = 1$; $z = 0$ હોય. [4]

OR

Q.5

(c) જો શંકુ કે જેનું શિરોબિંદુ P હોય અને ગાઈડિંગ વક્ર ઉપવલય [6]

$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$; $z = 0$ નો છેદ સમતલ $x = 0$ સાથે રેક્ટેંગ્યુલર હાઈપરબોલા હોઈ, તો બતાવો કે

બિંદુ P નું લોકસ $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2 + z^2}{b^2} = 1$ થાઈ.

(d) એવા શંકુ નું સમીકરણ શોધો કે જેનું શિરોબિંદુ એ ઉગમબિંદુ હોય. [4]

Q.6

(a) એવા નળાકાર નું સમીકરણ શોધો કે જેની સર્જક રેખા શાંકવ [5]

$ax^2 + 2hxy + by^2 + 2gx + 2fy + c = 0$, $z = 0$ ને છેદે અને રેખા $\frac{x}{l} = \frac{y}{m} = \frac{z}{n}$ ને સમાંતર હોય.

(b) સાબિત કરો કે વ્યસ્ત શંકુ નો વ્યસ્ત એ શંકુ પોતે થાય. [5]

OR

Q.6

(c) એવા નળાકાર નું સમીકરણ શોધો કે જેની સર્જક રેખા આપેલ રેખા [5]

$\frac{x}{1} = -\frac{y}{2} = \frac{z}{3}$ ને સમાંતર હોય અને જેનો ગાઈડિંગ વક્ર ઉપવલય $x^2 + 2y^2 = 1$, $z = 0$ હોય.

(d) રાઈટ સર્ક્યુલર નળાકાર નું સમીકરણ શોધો કે જેની અક્ષ એ રેખા [5]

$\frac{x - \alpha}{l} = \frac{y - \beta}{m} = \frac{z - \gamma}{n}$ છે અને ત્રિજ્યા r હોય.

— X —

